

Cendrosa en el cultiu de la colza

maig 22, 2019 |

Entre els diversos fongs que poden afectar la colza, l'oïdi -que també coneixem com a “cendrosa” o “fum” - *Erysiphe cruciferarum* -, és un dels més comuns a les nostres regions de cultiu. Quan tenim primaveres humides i amb temperatures suaus (17°C - 20°C), es donen les condicions més favorables d'infecció per cendrosa en colza. La importància d'aquesta malaltia rau en que, el polsim blanc que recobreix la cutícula de les fulles, de la tija o fins i tot de les tavelles, actua com una barrera per a l'arribada de la llum a les parts verdes de la planta i en redueix la capacitat fotosintètica. El teixit vegetal acaba assecant-se abans d'hora provocant -sobretot si el fong ha arribat a recobrir les tavelles- que els grans de colza no madurin correctament i quedin mirgolats, petits, sense pes.

DESCRIPCIÓ

L'oïdi de les Brassicàcies (crucíferes) és causat per *Erysiphe cruciferarum*, un fong que pot afectar nombrosos conreus i plantes silvestres d'aquesta família. És un fong paràsit obligat, és a dir, necessita desenvolupar tot el seu cicle al teixit viu de la planta hoste de la que n'obté els nutrients.

La cendrosa és una de les malalties més comunes de la colza (*Brassica napus* var. *oleifera* L.), a les nostres comarques.

Es coneix també com a **cendrosa** o **fum** perquè la característica que ens ajuda a identificar-lo és aquesta capa superficial de color blanc-grisós, com de “cendra” que comença al revés de les fulles més baixes, i que es manifesta inicialment en forma d'unes taques estrellades de miceli blanc-gris que no respecten els nervis de les fulles. Poc a poc es van estenent cap amunt fins arribar a cobrir tota la superfície: fulles, tiges, tavelles. Les taques que s'observen a les tiges, a vegades prenen un color gris-violaci.

En les infeccions més tardanes, quan es donen les condicions favorables, podem observar uns punts negres que corresponen als òrgans de reproducció sexual (cleistotecis) dels quals sortiran les espores.

CULTIUS AFECTATS

La cendrosa o oïdi, afecta una gran quantitat de cultius però, *Erysiphe cruciferarum*, com indica el seu nom, afecta concretament a les crucíferes, tant les cultivades: **colza, col, coliflor, nap**,.. com herbes espontànies de marge o males herbes d'aquesta mateixa família on sobreviu el miceli d'un any a l'altre i que actuen com a "pont verd": **cap blanc** (*Diplotaxis*

erucoides), **mostassa borda** (*sinapis arvensis*), **mostassa blanca** (*Sinapis alba*), **bosseta de pastor** (*Capsella bursa-pastoris*), **ravenissa blanca** (*Raphanus raphanistrum*) etc. i també a les papaveràcies com ara la **rosella** (*Papaver Rhoeas*).

Junt als cleistotecis que perduren al rostoll, aquestes espècies espontànies són l'origen de les espores que, dispersades pel vent, introduiran la infecció al camp.

BIOLOGIA

Els conidis s'alliberen, provinents bé de males herbes crucíferes de marges o de camps veïns o del rostoll on sobreviuen, i són transportades pel vent fins les fulles de colza. Germinen sobre la superfície foliar originant un tub germinatiu molt curt que penetra a les cèl·lules de l'epidermis de la planta hoste per a obtenir els nutrients, provocant la infecció. Succeeix així encara que la humitat relativa sigui baixa i sense necessitat que hi hagi pel·lícula aquosa sobre el teixit vegetal, de fet, hi ha molta variabilitat en les condicions climàtiques d'infecció ja que depèn també d'altres factors com la quantitat d'inòcul present, el vent, la intensitat lumínica, el canvi sobtat de condicions de pluja o humitat a ambient suau i sec,...

Una vegada iniciada la infecció el miceli es desenvolupa sobre la superfície de la planta, independentment de les condicions d'humitat atmosfèrica.

CONTROL

És molt inusual haver de fer una aplicació específica per al control de la cendrosa en colza, donat que la pèrdua de rendiment no es considera significativa si no hi ha un % molt alt de plantes afectades. Normalment, com més aviat es produeixi la infecció, després de floració més elevades són les pèrdues.

Cal tenir en compte que actualment no hi ha cap fungicida registrat en colza per a control d'oïdi, el que passa és que els productes fungicides que s'apliquen abans de caiguda de pètals per al control preventiu d'altres malalties: Esclerotinia, Cylindrosporium, Alternaria, Pseudocercospora, etc tenen també un efecte preventiu, curatiu o eradicant per a cendrosa.

No és infreqüent que alguns anys, segons les condicions climàtiques, observar els símptomes també a final de cicle - quan ja no persisteix la protecció del fungicida aplicat-però llavors evidentment, ja no té sentit cap tipus d'aplicació.

També ens podem trobar en algunes ocasions, a finals de tardor-principi d'hivern, camps afectats d'oïdi, sobretot en els que s'han sembrat molt aviat. En aquests casos, no es recomana fer tractament doncs les fulles afectades s'assecaran i cauran. Amb la represa de la

vegetació al mes de març, sortirà fulla nova.

Totes les matèries actives fungicides registrades a dia d'avui en colza pertanyen al grup dels azols (preventius-curatius), a excepció d'una estrobirulina (preventiu-curatiu-eradicant) i un inhibidor de la mitosis i divisió cel·lular (preventiu):

AZOXISTROBIN 20% + CIPROCONAZOL 8% [SC] P/V

AZOXISTROBIN 25% [SC] P/V

DIFENOCONAZOL 25% [EC] P/V

METCONAZOL 9% [EC] P/V

PROPICONAZOL 25% [EC] P/V

PROTIOCONAZOL 12,5% + TEBUCONAZOL 12,5% [EC] P/V

TEBUCONAZOL 20% [EC] P/V

TEBUCONAZOL 43% [SC] P/V

METIL TIOFANATO 50% [SC] P/V

TEIA GOY MARQUÈS

Assessora GIP